

גורל של אדם אחר מרתק. גורלם של אלפים משעמם. זהו טיב התיקשורת המודרנית, ואולי גם אופי האדם

זהו טיבעה של התיקשורת המודרנית: היא יכולה לקלוט המונים, כגורל של אדם אחד, ומשכיחה את גורלם של מאות אלפים.

הטלוויזיה מצלמת בני אדם יחידים, אין היא יכולה לקלוט המונים. הרמיה של איש אחד הנאבק על חייו לוכדת את דמיון הצופים והקוראים, בעוד שטראגדיה המונית משאירה או תם כאדישותם.

פסטיבל הכבד שנערך השבוע בארץ (ראה בלי הרדמה) הוא דוגמה אופיינית לכך. גורלה של המושלת הראשונה העסיקה את המדינה במשך 24 שעות ביממה, כל פעימה של ליבה, כל תנועה של גופה המעונה הפכה ידיעה. הצהרון חדשות, שנאשם בהפרת כללי האתיקה כשפירסם את זהותה ותמונתה של תורמת הכבוד, שירת סקרנות המדינה זו, המתמקדת בבני אדם.

גורלו של המושלת השני שפירפר בין חיים ומוות, חידש את הדראמה. באותה השעה עצמה נמקו אלפי חולים אחרים בבתי החולים, שננטשו על ידי האחיות, בגלל סיכסוך כספי מתמשך ששום סוף לא נראה לו בעין. אורחי ישראל, אשר יכלו להשקיף את עצמם כליכולם בהצלת חייו של אדם אחד, היו ארישים למדי לסיבלם של מאות אלפים, שטיפוריהם השיגרה תיים, החוזרים על עצמם על מירקע הטלוויזיה, החלו משעממים.

ענייני הבריאות נמצאים במדינה בעדיפות נמוכה. הפוליטיקאים יודעים

זאת, ועל כן אינם עושים כל מאמץ להבריאת ענייני הבריאות. לא שם מונחת התהילה. יותר כדאי להפיע בשעריהנותו בעת השתלחכר, וליהנות מן התהילה המצויה שם. וכפי שדיווח בשימחה אותו העיתון חדשות, בהברקה של טעם רע: לצאת משם ולאכול סטייק כבד.

האם ההשתתפות ההמונית בגורלו של אדם אחד, הלוחם על חייו, היא עדין לגישה הומאנית? או שמא היא ידועה לגורלם של כלל החולים מעדידה על דעהו המניאציה של הציבור הישראלי?

יתכן שגם זה וגם זה נכון.

הטרור של אשתקד

כאשר יצחק שמיר מטיף לעמידה איתנה מול הטרור הבינלאומי, ומעלה על נס את עמידתה האיתנה של בריטניה...

יצחק שמיר יושב על כס ראש הממשלה ובידו את ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, על כי ניתקה את יחסי ארצה עם סוריה כעקבות פרשת היגדאוי (ראה להלן). הוא הציג זאת כדוגמה של עמידה איתנה מול הטרור הבינלאומי, וקרא למדינות המערב ללכת בעקבותיה.

יתכן כי שמיר לא חש כהומור העדין הטמון בהצהרתו זו. היא הוכיחה את חשיבותו של גורם הזמן בהיסטוריה. טרור בינלאומי. לפני 42 שנים נמנה שמיר עם ראשי אירגון לח"י שניהל מלחמת חורמה בבריטניה הגדולה. לח"י האמין שיש להביא את המלחמה הזאת אל מחוץ לגבולות הארץ, ולפגוע באימפריה כאשר היא שמיר ניצח על הפיגוע הגדול ביותר שביצע לח"י: הטרור כחברמהממשה הבריטי, הלורד מוין, כקאהיר. לאחר מכן תיכנן שורה של פיגועים בכריי טניה עצמה.

בעיני הבריטים אז היו מעשים אלה פעולות טרור מובהקות, בדיוק כמו פועלת המודיעין הסורי כיום. לפי דרישת הגלוייה של ראש ממשלת בריטניה, וינסטון צ'רצ'יל, הוצאו הורגי

הלורד מוין להורג, בעוד שנזאר היגדאוי נשפט רק ל-45 שנות מאסר. מאז עברו מים רבים בירדן ובתמוזה, הנסיבות השתנו לחלוטין, ונזאר איבד חרשות וברייתות חדשות. שמיר הוא ראש ממשלה לגיטימי, ישראל היא כמעט בעלת ברית של בריטניה, הטרוריסטים של אתמול הם בעלי ברית מדינאים כיום. יתכן כי הטרוריסטים של טימים ובעלי ברית מכובדים גם הם.

פיגועים הפצה המעופפת

בפרשת היגדאוי לא עלה כלל שמו של אברנידאל. המודיעין הסורי פעל במישורו, מבלי להזדקק להסוואה

אילו הצליחה פעולתו המתועבת של נזאר היגדאוי, היה מטוס הג'מבו של אל על מתפוצץ מעל להרי אוסטריה, ומאות הגופות של נוסעיו היו מתפוררות בשטח. כעניין; גופת אהובתו הרה של היגדאוי עצמו.

איש לא היה יכול אז לגלות את העקבות, שהובילו אל היגדאוי, ומשם לשגרירות הסורית ולאגף המודיעין של חיל האוויר הסורי.

האירוע היה מתרחש ביוסימהמפכה הסורי. הכל היו מנחשים שידי סוריה ברבה, והכל היו מדברים על אברנידאל, הארכיטוריסט הפועל כחסות סוריה. יתכן שהיתה מתפרסמת הודעה בשמו של אברנידאל, ובה התפארות בפיוע.

שפיגוע. מכיוון שהפעולה לא הצליחה, היה קל לשרותים הבריטיים לגלות את העקבות. היגדאוי עצמו, שנחשף כבלה, עזר להם בלאיודיעין (ראה יומן איש). בית המישפט הבריטי — על מושבעיו ושופטיו — אישרו את הממצאים. בריטניה ניתקה את היחסים הדיפלומטיים עם סוריה.

תוצאה אחת של השתלשלות זו לא זכתה בתשומת הלב הראויה לה: שמו של אברנידאל כלל לא עלה. מסתבר כי היגדאוי קיבל את הוראתו ואמצעיו ישר מאנשי מודיעין

אלא שולי, לצורכי הסוואה. אומנם, הנסיון להתנקש בחייו של שגריר ישראל בלונדון, שלמה ארגוב, בוצע על ידי קבוצה שכללה את אחי יינו של אברנידאל. כבית המישפט הישראלי נחשף תא של אירגון זה. אולם גם אז פעלו המבצעים בשליחות סורית. מכיוון שאירגון אברנידאל תלוי עתה כולו בסוריה, מקבל ממנה חסות ואמצעי עילחיהם, נעזר על ידיה ומשרת את מטרותיה, אין קיומו של אברנידאל חי שוב כשלעצמו.

פרימיטיבי מדי? הטרור המופיע על עילידי המודיעין הסורי בא לשרת מטרת סורית. עיקרון שברית עצמי אתו של אש"ף וחסול מנהיגותו של יאסר ערפאת מצד אחד, והוכחה כי לא יתכן שלום במרחב בלי שותפותה של סוריה, מצד שני.

המטרה הראשונה מושגת על ידי רציחת אנשיו של ערפאת, ובייחוד אותם שעסקו בדרישה עם אנשי שלום ישראלים (סעיד המאמי, יציאם סר טאווי ודבים אחרים). גם ההתנקשויות במטרות יהודיות באות לשכנע צעירים פלסטיניים מתוסכלים כי חסידי סוריה עושים ופועלים, בעוד שחסידי ערפאת רק מדברים ומנהלים פעילות דיפלומטית.

מכיוון שחאפט' אליאס נחשב כשועל תיק וערמומי, קשה לרבים לייחס לו פעולות פרימיטיביות כזו של היגדאוי. מכאן הניחושים כי אסד איבד את השליטה על מנגנוני המודיעין שלו, המתחרים זה בזה לקראת המאבק על ירושתו.

אולם לינוחושים אלה אין כל הוכחה. יתכן כי ההסבר הרבה יותר פשוט: פעולות כאלה הצליחו פעמים כה רבות, עד כי לא נלקחה בחשבון כראוי האפשרות של כישלון.

בריאות חשבון רווח והפסד

ביצע לשגע משוגע בלי בתי-משוגעים

הפיתאום נפלה עליי המחלה האררי. לפני ארבע שנים אמרו לי: אתה (המשך בעמוד 8)

מכתב לאלי ויזל

אני יודע — פה ושם מחית על רדיפת אידיאנים בניקראגואה. על רדיפת הבאהים באידאן ובמיוחד על רדיפת יהודים בסוריה ובבית המועצות. אני נזכר בסיפורך על יהדות הדממה ממאחורי מסך הברזל.

אולם, אלי ויזל היקר, האם אינך "יהודי דומם" מאוד כאשר מדובר על הטרוריה הפלסטינית? האם לא היה ראוי לאדם כמותך, סמל המוסר היהודי והמצפן היהודי, לקום ולמחות על מדיניותה של ממשלת ישראל, ההופכת בהדרגה את מדינת היהודים לחיקוי מיוחתיכונני של דרום-אפריקה?

סלח לי אם יש לך בריי צליל מריר במיקצת. אבל אנוחנה, בישראל, הנאבקים למען מדינה יהודית אחרת, מדינה של שלום וצדק ושיוויון, למען פשרה והתפייסות עם העם הפלסטיני — אנו וקוקים לאנשים כמותך, אנשים בעלי יושר מוסרי ומעמד בינלאומי.

היינו רוצים שתבוא לישראל ותחיה כאן, כדי להשתתף בשורה הראשונה במיצעיההמחאה של שלום וכשיו. כדי להתייצב לצידנו מול הפאשיסטים היהודיים החדשים, המשחיתים כל חלקה טובה בישראל הטובה שלנו.

אינני סבור שהעיסוק בשואה צריך להיות למיקצוע. (פעם טבעתי מילה עברית חדשה כדי להגדיר אדם הנוהג כך: "שואן"). אולם המאבק לשלום ולצדק צריך להיות עיסוק מלא. ולמען האמת, אני מאמין כי פרסנובל לשלום מגיע לאיש או לאשה, שעשה/עשתה את המירב למען ניצחון השלום והצדק היום.

עולים בליבי שמותיים של נלסון מנדלה ואשתו ויני. המסכנים את חייהם והמקריבים את חרותם כדי להילחם במישטר, שאבותיו הרוחניים נכלאו בימי אושוויץ מפני שהיו חסידיו הגלויים של אדולף היטלר. עולים בליבי שמותיים של רבים וטובים מקרב לוחמי השלום בישראל ובעם הפלסטיני, אנשי גרין-פיס והלוחמים להצלת כדור הארץ מפני שואה גרעינית.

גראה לי שתבירי הוועדה של פרסיה:שלום רצו להשכיח שלום בינם לבין עצמם, תחת להעניק את הפרס למישהו שהוא — האל ישמור! — שנוי במחלוקת". הבריחה אל העבר היתה בטוחה יותר.

העוצמתי תמיד את ההבדל המעונה של פניד. את האתח של קולך, את הרושם הכללי של בן שארית הפליטה המקונן על פישיעי הלאחש. הייתי רוצה שתמחה באותו הקול ובאותה ההבעה על הפשעים של היום, בכל אתר ואחר — כדי למנוע, אולי, את הפשעים של מחר.

אורי אבנרי

שואן ויזל פרס, אבל מדוע לשלום?

לאלי ויזל, שלום —

ההחלטה להעניק לך את פרסנובל לשלום שימחה והפתיעה אותי במידה שווה. שמחתי, מפני שזהו כבוד רב לך, ובעקפיץ — אם כי באיחור — גם כיבוד זיכרם של קורבנות השואה.

הייתי שמח עוד יותר, מפני שאינני רואה קשר ישיר בין השלום כעולמנו האומלל בשנת 1986 ובין כתביך המעניינים על השואה. ישראלי עוד יותר שמה, אילו יכולתי להגיד שהנה ניתן פרסנובל שלם לאדם ישראלי — אחרי שהציהפדו ניתן למנחם בגין, החסיד הנודע של השלום ואי האלימות.

למרבה הצער, היית רק זמן קצר מאוד ישראלי. אני זוכר אותך ככתב צעיר של ידיעות אחרונות. אבל חיש מהר דאגת שיעבידו אותך לארצות הברית, ושם נשארת. בכך אישרת את האמת הישנה שקל יותר להיות ציני טוב ופטריוט יהודי בנידיוק מאשר בנאליב.

היית שמח עוד יותר, אילו היית זוכה בפרסנובל לשלום מפני שהקדשת את עצמך למאבק בעוולות של מינו. הרי כדור הארץ מלא בעוולות, כאי-צדק, בריכוז, בחוסר-אנושיות, בעניינים ובניצול.

נכון, אף אחד מאלה אינו מתקרב לזוועות השואה. משום כך יש משום חילול-קודש בעצם השואת השואה לפשעים אחרים של המאה ה-20.

אולם לא אתה, לא אני ולא הוועדה של פרסנובל מסוגלים להחזיר לחיים אף אחד מקורבנות השואה, לכטל בדיעבד אף אחד ממעשי-הוועדה של השואה.

אבל אתה ואני וגם הוועדה של פרסנובל מסוגלים, אולי, להציל את הקורבנות של היום. אנוחנו יכולים למנוע עניינים של אסירים, דיכוי של בני אדם, גזילת ילדים מהוריהם. הריגת שחורים בדרום-אפריקה בידי מיטשר דמויאצני. יכולים אנוחנו לעשות משהו נגד הטיפת לוחמי-הטרור צעירים בצ'ילה ושליחת ילדים בארץ לשדה-הקטל, שם הם נדרסים תחת שרשרות הטנקים.